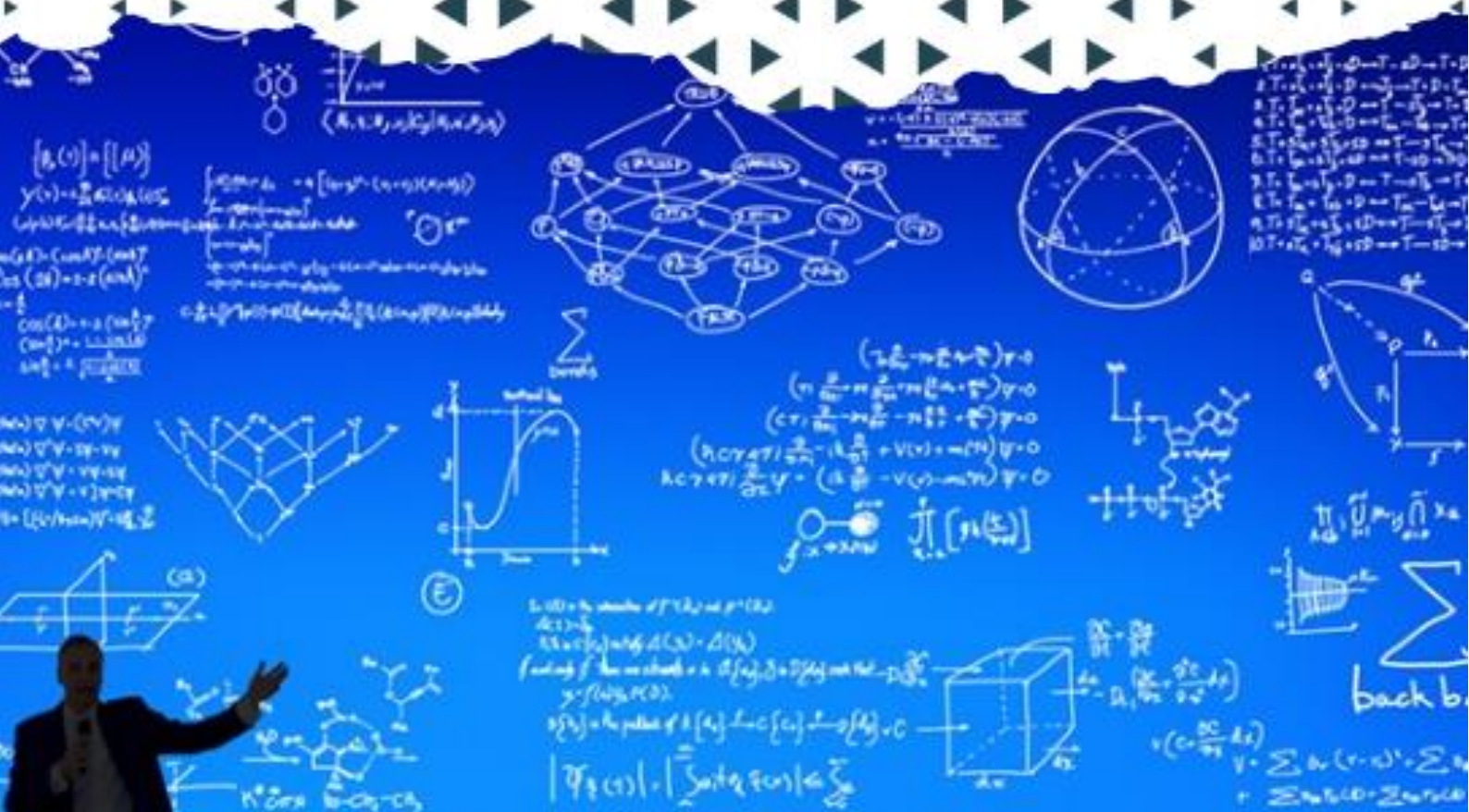

ZAMONAVIY ILM-FAN VA TA'LIM: MUAMMO VA YECHIMLAR ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

Google Scholar doi

zenodo

OpenAIRE

+998945668868

<https://innoworld.net>

2025

INNOVATIVE WORLD

**«INNOVATIVE WORLD» ILMIY TADQIQOTLARNI QO'LLAB-
QUVVATLASH MARKAZI**

**«ZAMONAVIY ILM-FAN VA TADQIQOTLAR: MUAMMO VA
YECHIMLAR» NOMLI 2025-YIL № 2-SONLI ILMIY, MASOFAVIY,
ONLAYN KONFERENSIYASI**

**ILMIY-ONLAYN KONFERENSIYA TO'PLAMI
СБОРНИК НАУЧНЫХ-ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЙ
SCIENTIFIC-ONLINE CONFERENCE COLLECTION**

Google Scholar

ResearchGate

zenodo

ADVANCED SCIENCE INDEX

Directory of Research Journals Indexing

innoworld.net

**"АҚХИ АГРОТЕХНОПАРКИ" — ИННОВАЦИОН АГРАР РИВОЖЛАНИШ
МАРКАЗИ****Юнусов Абдувохид Абдукаримович**

Агробанк АТБ Андижон вилоят бошқармаси бош бухгалтер ўри

Аннотация: Мазкур мақола назарий манбаларга асосланган бўлиб агротехнопарклар фаолияти, уларнинг қишлоқ хўжалигидаги ҳамда мамлакат иқтисодиётдаги аҳамияти ва инновацион ривожланишдаги роли таҳлил қилинган. Андижон вилоятида замонавий агротехнологияларни жорий этиш, талабалар ва тадқиқотчилар учун амалиёт базасини яратиш, маҳаллий фермерлар ва ишлаб чиқариш соҳалари ўртасидаги интеграцияни ривожлантриш, ишлаб чиқарилган махсулотларни экспортга йўналтириш мақсад қилиб олинган.

Калит сўзлар: агротехнопарк, инновацион технологиялар, агроэкспериментлар, институт имкониятлари, модернизация, таълим ва тренинглар, амалиёт базаси.

Аннотация: Данная статья основана на теоретических источниках и анализирует деятельность агротехнопарков, их роль в сельском хозяйстве и экономике страны, а также их вклад в инновационное развитие. В Андижанской области поставлены цели по внедрению современных агротехнологий, созданию базы для практики студентов и исследователей, развитию интеграции между местными фермерами и производственными секторами, а также ориентированию произведенной продукции на экспорт.

Ключевые слова: агротехнопарк, инновационные технологии, агроэксперименты, институциональные структуры, модернизация, образование и обучение, операционная база.

Abstract: This article is based on theoretical sources and analyzes the activities of agritechnological parks, their role in agriculture and the country's economy, as well as their contribution to innovative development. In the Andijan region, the goals are set to introduce modern agritechnologies, create a practical base for students and researchers, promote integration between local farmers and production sectors, and orient the produced goods for export.

Keywords: agro-technopark, innovative technologies, agro-experiments, institutional facilities, modernization, education and training, operational base.

Кириш. Ҳозирги глобаллашган ривожланиш даврда жаҳон миқёсида мамлакатлар, иқтисодиётлар, маданиятлар ва технологиялар ўзаро боғлиқ ҳолда тараққий этиб бораётганлиги, бутун дунё бўйлаб ишлаб чиқариш, таълим, соғлиқни сақлаш ва бошқа соҳаларда янги босқични бошлаганлигини барчамиз эштиб ва кузатиб келмоқдамиз.

Ўзбекистон ҳам глобаллашувнинг фаол иштирокчисига айланмоқда: экспорт-импорт кенгаймоқда, ахборот технологиялари жадал ривожланмоқда. Қишлоқ хўжалиги иқтисодиётда муҳим роль ўйнайди, чунки у халқнинг овқат эҳтиёжини қондириш, иш ўринлари яратиш ва қишлоқ аҳолисининг фаровонлигини таъминлашда асосий манба ҳисобланади. Қишлоқ хўжалиги иқтисодиётида қуйидаги муҳим соҳаларни қамраб олади:

1. **Агар аҳолининг озиқ-овқат таъминоти:** Қишлоқ хўжалиги инсонлар учун асосий озиқ-овқат маҳсулотларини, шу жумладан, ғалла, мол ва сут маҳсулотларини ишлаб чиқаради. Бу соҳа мамлакатлар учун стратегик аҳамиятга эга.
2. **Иш ўринлари яратиш:** Қишлоқ хўжалиги кўплаб ишчиларни талаб қилади, хусусан, қишлоқ хўжалиги ишчилари, фермерлар ва агрономлар. Ушбу соҳадаги ишлар аҳоли учун муҳим манба бўлиб, ишсизлик даражасини камайтиришга ёрдам беради.
3. **Табиий ресурслардан фойдаланиш:** Қишлоқ хўжалиги ер, сув ва бошқа табиий ресурсларнинг фойдаланилишига асосланади. Бу ресурслардан оқилона фойдаланиш иқтисодиётни барқарор ва самарали ривожлантиришга ёрдам беради.
4. **Экспорт ва савдо:** Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари, айниқса озиқ-овқат ва хомашё, ташқи савдога эътибор қаратилади. Маҳсулотларни экспорт қилиш мамлакатнинг ташқи савдосини ривожлантириш ва валюта кўпайтиришга кўмаклашади.
5. **Иқтисодий ўсиш:** Қишлоқ хўжалигининг ўсиши ва замонавийлаштириш иқтисодиётнинг умумий ўсиш суръатини оширишга ёрдам беради. Инновацион технологиялар ва янги агротехнологиялар самарадорликни оширади.

Қишлоқ хўжалигини ривожланишида Агротехнопаркларни ўрни жуда ҳам муҳим ҳисобланади. **Агротехнопарк** – бу замонавий агротехникалар, инновацион технологиялар ва аграр соҳадаги илғор усуллардан фойдаланиб, қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга қаратилган махсус ташкилот ёки майдон. Агротехнопарклар қишлоқ хўжалигининг энг илғор жиҳатларини, янги технологиялар ва агротехникаларни тадбиқ қилиш, фермерлар ва агрономлар учун илмий ва амалий кўмак кўрсатиш, шунингдек, соҳага инвестицияларни жалб қилиш мақсадида ташкил этилади. Ушбу майдонларда қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ошириш учун турли агротехнологиялар ва техника қўлланилади.

Агротехнопаркларнинг асосий вазифалари:

1. **Инновацион технологиялар ва агротехникаларни ривожлантириш:** Агротехнопарклар замонавий техника ва технологияларни қишлоқ хўжалигига жорий қилишга

йўналтирилган. Бу эса маҳсулдорликни ошириш ва маҳсулотнинг сифатига яхшиланишга олиб келади.

2. **Илмий тадқиқотлар ва таҳлиллар:** Агротехнопаркларда аграр соҳага оид илмий тадқиқотлар олиб борилади. Бу соҳада янги усуллар, хўжаликнинг оптималлашган ташкилий тизимлари ва технологиялар ишлаб чиқилади.
3. **Фермерлар ва ишлаб чиқарувчилар учун таълим:** Агротехнопаркларда фермерлар ва агрономлар учун курслар, семинарлар ва тренинглар ташкил этилади. Бу, ўз навбатида, фермерлар ва ишлаб чиқарувчиларга янги билим ва кўникмаларни ўзлаштириш имконини беради.
4. **Маҳсулотлар ишлаб чиқариш ва таратув:** Агротехнопарклар соҳага янги маҳсулотларни ишлаб чиқиш ва уларни бозорга чиқаришга ёрдам беради. Бу ёрдам аграр сектордаги ишлаб чиқаришни ривожлантиришга ҳамда мамлакат иқтисодиётига ҳисса қўшишга олиб келади.
5. **Инвестициялар ва бизнес имкониятлари:** Агротехнопаркларда инновацион бизнеслар ва инвестиция лойиҳаларига йўналтирилган дастурлар амалга оширилади. Бу, ўз навбатида, иқтисодиётнинг ривожланишига ва соҳанинг модернизацияланишига йўл очади.

Агротехнопаркларнинг аҳамияти:

- **Иқтисодий ривожланиш:** Агротехнопарклар иқтисодиётнинг аграр секторига янги ўзгаришлар ва қўшилган қийматни олиб келади.
- **Технологик тараққиёт:** Ушбу майдонларда агротехникаларни ислоҳ қилиш ва инновацион ёндашувларни жорий қилиш фермерлар учун фойдали бўлади.
- **Барқарорлик:** Замонавий агротехнологиялар ва методологиялар қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини барқарор ва самарали қилади. Мамлакатда агротехнопаркларнинг ривожланиши қишлоқ хўжалиги соҳасини мукаммаллаштириш ва умумий иқтисодиётни юксалтиришга ёрдам беради.

Агротехнопарк ташкил қилиш — бу қишлоқ хўжалиги соҳасидаги инноватив ғояларни амалга ошириш ва янги технологияларни жорий этиш учун муҳим ташаббус. Албатта ушбу Агротехнопаркни ташкил қилиш учун ер майдони, бино иншоотлар, лаборатория ускуналари, етук мутахассислар ҳамда молиявий ресурслар керак бўлади. Агарда, Андижон қишлоқ хўжалиги институти қошида агротехнопарк очилиши режалаштирилган бўлса, унинг фаолиятини бошлаш учун бир қатор асосий шароитлар ва имкониятлар мавжудлиги ўзига хос хусусиятлардан бири ҳисобланади.

1. **Институтнинг биносидан фойдаланиш:**

- Андижон қишлоқ хўжалиги институтининг мавжуд биносидан фойдаланиш, жойнинг миқдори ва аҳволи, амалиётларга зарур бўлган ўқув хоналари, лабораториялар ва ижозат этилган инфратузилмани сақлаб қолишда мураккабликларни йўқотишга ёрдам беради. Бунинг натижасида янги бино қуриш ёки реконструкция қилиш зарурияти камаяди, бу эса харажатларни тежашга ёрдам беради.

2. Тажриба хўжалиги ер майдони:

- Институтнинг тажриба хўжалиги майдони агротехнопарк учун асосий тадқиқот ва инновацияларни амалга ошириш жойи бўлади. Агар ер майдони етарли бўлса, агротехнопарк фаолиятини қўллаб-қувватлаш учун махсус майдонларда агрономия, генетика, ирригация, технологиялар ва бошқа соҳа бўйича тажрибаларни амалга ошириш мумкин бўлади. Ер майдонининг етарли бўлиши янги технологиялар жорий этиш, экимларнинг янги турларини синовдан ўтказиш ва фермерлар учун самарали ечимлар таклиф қилиш имконини беради.

3. Харажатларни тежаш:

- Институтнинг мавжуд инфратузилмаси, бино ва ер майдонидан самарали фойдаланиш, янги қурилиш ишларини талаб қилмайдиган шароитларни яратиш харажатларни сезиларли даражада камайтиришга ёрдам беради. Бу, айниқса, агротехнопарк фаолиятини бошлаш учун катта маблағлар сарф қилишдан қочиш имконини беради. Технологияларни жорий этиш ва тажриба ишларини олиб бориш учун институтнинг илмий ва методик базаси ҳам муҳим аҳамиятга эга.

4. Таълим ва тадқиқотлар:

- Агротехнопарк ташкил қилиниши орқали институтнинг тажриба майдонлари ва илмий жамоаси қишлоқ хўжалигининг инноватив технологияларини жорий этишга йўналтирилган тадқиқотларни амалга ошириш имконини қўлга киритади. Бу, ўз навбатида, фермерлар учун янги амалий билимлар ва усуллар беришга ёрдам беради.

Бу борада фаолият бошлашда жой ва молиялаштириш масалалари, шунингдек, мавжуд инфратузилмадан самарали фойдаланиш муҳим омиллардан ҳисобланади. Институтнинг мавжуд имкониятларидан фойдаланиш орқали, дастлабки босқичда харажатларни тежаш ва самарали фаолият кўрсатиш мумкин бўлади. Бу эса Агротехнопарк учун зарур бўлган замонвай усуллар, машина-техникалар ,

лаборатория жихозлар, IT дастурларни жалб қилиш имкони жуда катта бўлади.

Андижон қишлоқ хўжалиги институти қошида агротехнопарк ташкил этишда **профессор-ўқитувчилар таркиби** (яъни, профессор, доцент, катта ўқитувчи ва ассистентлар)нинг мавжудлиги — бу лойиҳанинг илмий ва амалий асосларини мустаҳкамлашда катта аҳамиятга эга.

1. Илмий салоҳият:

- Институтдаги **профессор ва доцентлар** — бу соҳанинг етук мутахассислари бўлиб, улар илмий-тадқиқот ишларини олиб бориш, аграр соҳадаги янги технологияларни синовдан ўтказиш ва натижаларни амалий фаолиятга жорий этишда етакчи роль ўйнайди.
- Уларнинг мавжудлиги агротехнопаркда **инновацион лойиҳалар**, стартаплар, агроэкспериментлар ва самарали агротехник тадбирларни амалга ошириш имконини беради.

2. Ўқув-илмий лабораторияларнинг раҳбарлиги:

- Профессор-ўқитувчилар лаборатория ва тажриба майдонларига раҳбарлик қилиб, талабаларни ҳам тадқиқот жараёнларига жалб этишлари мумкин.
- Бу орқали агротехнопарк **илмий билим марказига** айланади ва олий таълим, илмий изланиш ҳамда амалиётни уйғунлаштирган ҳолда ривожланади.

3. Малака ошириш ва фермерлар билан ишлаш:

- Профессор-ўқитувчилар **фермерлар ва агросаноат субъектлари** учун семинарлар, малака ошириш курслари ва тренинглар ўтказишда иштирок этиши мумкин.
- Бу агротехнопаркни **регионал агроилмий-таълим маркази** сифатида шакллантиришга ёрдам беради.

4. Фан соҳалари бўйича етук мутахассислар:

Андижон қишлоқ хўжалиги институтида қуйидаги йўналишлар бўйича профессор-ўқитувчилар фаолият юритади:

- Агрономия
- Агроинженерия
- Мелиорация ва ирригация
- Агробизнес ва иқтисодиёт
- Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаш
- Ветеринария ва чорвачилик
- Озиқ-овқат хавфсизлиги ва экология

Хулоса: Профессор-ўқитувчиларнинг мавжудлиги — агротехнопарк фаолиятини юксак даражада ташкил этиш, инновацион ечимлар ишлаб чиқиш ва уларни амалиётга татбиқ этиш учун асосий омил ҳисобланади. Улар таълим, тадқиқот ва ишлаб чиқариш ўртасидаги кўприк

вазифасини бажаради. Андижон қишлоқ хўжалиги ва агротехнологиялар институти (АКХАИ) ўзининг 60 йиллик тарихида кўплаб етук профессор-ўқитувчиларни тарбиялаб, уларнинг илмий ва педагогик фаолияти билан фахрланади. Бундан ташқари Агробанк қишлоқ хўжалиги соҳасида бир қатор йирик ва инновацион лойиҳаларни амалга оширган, Мазкур лойиҳалар доирасида ҳамкорликни амалга ошириш янги ташкил этилаётган Агро технопарк учун аниқ муддо бўлади. Ушбу лойиҳаларнинг асосий мақсади юқори ҳосилдорликка эга, экспортга мўлжалланган маҳсулотлар етиштириш, агротехнологияларни ривожлантириш ва озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлашдир. Бу йирик лойиҳаларга "Agro Invitro" лаборатория комплекси, Agrozamin-O'zimizniki лойиҳаси, «Сувчилар мактаби» лойиҳалари мисол бўла олади.

Андижон қишлоқ хўжалиги институти қошида агротехнопарк ташкил қилиш, институтининг илмий салоҳияти, мавжуд инфратузилмаси, тажриба хўжалиги майдони ва молиявий ресурслардан самарали фойдаланиш имкониятлари билан чоғлиқ, аграр секторни ривожлантиришга катта ҳисса қўшишга ёрдам беради. Шунингдек, профессор-ўқитувчиларнинг тажрибаси, агротехнопарк фаолиятини инновацион ва амалий жиҳатдан муваффақиятли ташкил этишда асосий омил бўлади.

Қисқача айтганда, агротехнопарк ташкил этиш нафақат аграр соҳа учун янги технологияларни жорий этиш ва фермерлар учун билимларни ошириш имконини беради, балки иқтисодийни модернизация қилиш, озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш ва экспортга мўлжалланган маҳсулотларни ишлаб чиқаришни ривожлантиришга катта ёрдам беради. Андижон қишлоқ хўжалиги институтининг илмий базаси ва молиявий қўллаб-қувватлаш агротехнопаркнинг самарали фаолиятини таъминлаш учун муҳим аҳамиятга эга.

ФОЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ

1. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг 2022 йил 20 декабрдаги Олий Мажлисга Мурожаатномаси. <https://president.uz/uz/lists/viewv>
2. "Ўзбекистон Республикаси қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг 2020 -2030 йилларга мўлжалланган Стратегиясини тасдиқлаш тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 23 октябрдаги ПФ-5853-сон Фармони
3. Жаҳон иқтисодий форуми: Глобал рақобатбардошлик рейтинги [Электрон манба] // Geopolitics.by. – 2015–2016. – Манбага мурожаат қилиш санаси: 18.11.2016. – Ҳавола: <http://geopolitics.by/news/vsemirnyy-ekonomicheskii-forum-reyting-globalnoy-konkurentosposobnosti-2015-2016/>

4. Яндарбаева Л. А., Илаева З. М. Худудий иқтисодиёт тизими корхоналари фаолиятини ўрганишда рақобатбардош ва инновацион ёндашув хусусиятлари // Иқтисодиёт. Назария ва амалиёт: IV халқаро илмий-амалий конференция материаллари. – Саратов, 2015. – Б. 145–147.
8. Богомоллов А. В., Лихачёва Е. А., Плеканова И. В. Донни қайта ишлаш корхоналарининг инновацион ривожланишини бошқаришда агротехнопаркларнинг ўрни // Иқтисодиёт. Инновациялар. Сифатни бошқариш. – 2016. – № 1. – Б. 10–14.
9. Никитин Е. Б., Шеломенцева В. П. Технопарк – эски саноат ҳудудлари иқтисодиётини модернизация қилишда зарур омил // Economics. – 2014. – № 1 (1). – Б. 4–10.
10. Козлов В. В., Платоновский Н. Г. Агротехнопарклар: жаҳон тажрибаси ва миллий лойиҳалар [Электрон манба] // Қишлоқ хўжалиги ва қайта ишлаш корхоналари иқтисодиёти. – 2014. – № 9. – Манбага мурожаат: 12.10.2016. – Ҳавола: <http://naukarus.com/agrotehnparki-mirovoy-opyt-i-otechestvennye-proekty>

